

УДК 502.131.1:502.72(477.82-25) <https://doi.org/10.31713/vs3202511>

Прищепа А. М., д.с.-г.н., професор, Володимирець В. О., к.б.н., доцент, Самчук В. М., аспірант (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, a.m.pryshchepa@nuwm.edu.ua, v.o.volodymyrets@nuwm.edu.ua, v.m.samchuk@nuwm.edu.ua)

РОЛЬ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ У ЗБЕРЕЖЕННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ РІВНОВАГИ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА (НА ПРИКЛАДІ м. РІВНОГО)

Досліджено роль зелених насаджень у підтриманні екологічної рівноваги урбанізованого середовища на прикладі міста Рівного. Акцентовано увагу на тому, що стрімкі темпи урбанізації, щільна забудова та скорочення площі зелених зон призводять до погіршення мікроклімату, зростання рівня забруднення повітря, формування «міських теплових островів» і втрати рекреаційного потенціалу територій. Відзначено, що у сучасних умовах зелені насадження виконують багатофункціональну роль: вони очищують повітря, акумулюють пил і токсичні речовини, знижують шумове навантаження, регулюють температуру й вологість, сприяють підвищенню біорізноманіття та створюють комфортні умови для проживання населення. Соціальний аспект також має важливе значення: наявність якісних зелених просторів позитивно впливає на психоемоційний стан мешканців, підвищує рівень соціальної інтеграції та згуртованості громади, забезпечує можливості для відпочинку, спорту, культурних і громадських ініціатив. Окрему увагу приділено впровадженню концепції «блакитно-зелених коридорів» у Рівному, яка поєднує екологічні, соціальні й просторові аспекти міського розвитку. Важливим кроком у збереженні біорізноманіття стало створення дендрологічного парку місцевого значення «Натуралістичний сад нової хвилі», де зафіксовано понад 300 видів флори, у тому числі занесених до «Червоної книги України». Зроблено висновок, що ефективний розвиток зеленої інфраструктури потребує комплексного підходу, що інтегрує екологічні, економічні та соціальні аспекти, а також залучення громадськості до планування й управління. Це забезпечить

формування збалансованого та безпечного міського середовища, підвищення якості життя мешканців і сталий розвиток громади.

Ключові слова: зелені насадження; урбанізація; екологічна рівновага; озеленення; дендрологічний парк; біорізноманіття.

Постановка проблеми. Сучасні процеси урбанізації характеризуються надзвичайно високими темпами збільшення кількості міст і, особливо, площ міських територій, що зумовлює істотне навантаження на природні екосистеми, як у межах самих міст, так і на прилеглий території. Інтенсивна забудова, скорочення площ ділянок, зайнятих рослинністю, збільшення обсягу забруднювачів і як наслідок – деградація природних ландшафтів призводять до порушення екологічної рівноваги й ставлять під сумнів реальну можливість реалізації концепції поступального розвитку суспільства.

У містах зменшення площ під зеленими насадженнями спричиняє підвищення температурних показників, збільшення рівня забруднення повітря та зниження рекреаційного потенціалу урбанізованих територій. Особливо гостро ці проблеми нині проявляються для умов середніх і великих міст України, зокрема й для м. Рівне, де щільність забудови та активні інфраструктурні перетворення також супроводжуються скороченням площі ділянок під рослинністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми озеленення урбанізованих територій знайшли відображення в ряді публікацій таких науковців, як Н. В. Денисюк [1], А. А. Коваленко [2], Н. В. Максименко зі співавторами [3], Л. М. Хоменко зі співавторами [4] та ін. Представлені в них результати досліджень є актуальними в контексті урбанізації, змін клімату та необхідності екологічного планування для покращення якості життя міського населення. Незважаючи на значну кількість проведених досліджень, простежується недостатність комплексного підходу, який би поєднував екологічні, соціальні та економічні аспекти залучення зелених насаджень для виконання необхідних функцій. Крім того, потребують подальшої розробки методи більш ефективного управління міською зеленою інфраструктурою та механізми інтеграції екологічних підходів у стратегії просторового розвитку.

Мета і завдання досліджень. Мета даної роботи – обґрунтувати роль зеленої зони для збереження екологічної рівноваги урбанізованого середовища в умовах м. Рівного. Об'єктом

дослідження виступали процеси формування, функціонування та стан міських зелених насаджень. Предмет – кількісні та якісні показники, що характеризують цей стан (видове різноманіття, структура, просторове розміщення), й дозволяють оцінити їхні екологічні та соціальні функції в контексті забезпечення відповідної якості середовища проживання жителів міста. Реалізація поставленої мети потребує вирішення таких завдань: дослідження поточного стану та основних тенденцій в розвитку зеленої зони у м. Рівне; аналіз екологічної та соціальної ролі зелених насаджень в умовах наростаючої урбанізації; обґрунтування перспективних напрямів збереження та розвитку міської зеленої інфраструктури.

Виклад основного матеріалу досліджень. Ситуація в м. Рівному є типовою для більшості середніх міст нашого регіону. Простежується подальше скорочення вільних від забудови земельних ділянок: території, що ще донедавна могли бути використані для створення зелених зон чи рекреаційних просторів, нині відводяться під житлову або комерційну забудову. Водночас нерідко порушуються містобудівні та екологічні вимоги, що призводить до зменшення площі зелених насаджень, фрагментації екосистем та погіршення якості міського середовища. Згідно з ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій» [5], в процесі планування та забудови міст необхідно передбачати нормативні показники озеленення, а за рекомендаціями Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) [6], на одного міського мешканця має припадати не менше 50 м² зелених насаджень.

Тому забудова, що супроводжується нехтуванням цих норм, особливо коли здійснюється на місці раніше вільних земельних ділянок – створює конфлікт між потребою в житловому/комерційному просторі та необхідністю забезпечення екологічних функцій міської зелені. Такий дисбаланс підкреслює важливість жорсткішого нормативного контролю, детальної інвентаризації зелених зон у містах (зокрема в м. Рівному) та врахування екологічних аспектів на етапах містобудівного планування.

6 липня 2023 р. Рішенням Рівненської міської ради за № 3559 було затверджено Концепцію «Блакитно-зелені коридори Рівненської міської територіальної громади» [6]. Її метою є формування сталого та комфортного міського середовища на засадах екологічної рівноваги, простоти, зручності та поваги до довкілля.

У контексті розвитку сталої мобільності реалізація концепції блакитно-зелених коридорів передбачає комплекс заходів, серед

яких створення безпечних пішохідних і велосипедних маршрутів, інтеграція природних елементів у транспортну інфраструктуру, відновлення прибережних зон і парків, підвищення якості громадських просторів, а також впровадження екологічно орієнтованого планування територій. У рамках Концепції було розроблено схему прокладання майбутніх зелених коридорів територією міста (рис. 1). Як показує схема, головний зелений коридор приурочений до р. Устя, заплава якої, на жаль, нині інтенсивно забудовується. Якщо забудова продовжиться, то створення коридору стане доволі проблематичним. Допоміжні коридори пов'язують різні частини міста з його центральною водною артерією.

Створення таких коридорів дозволить поєднати екологічні, соціальні та просторові аспекти міського розвитку, сприяючи зменшенню антропогенного навантаження та підвищенню якості життя жителів [6].

Рис. 1. Схема зелених коридорів (за [6])

У 2018 р. громадська ініціатива «Сад історій у Рівному» за підтримки коаліції «Рада реформ Рівного» провела дослідження «Рівне нагрівається: як уникнути аномальних спек завдяки озелененню». Аналіз із використанням індексу NDVI (Normalized Difference Vegetation Index) засвідчив поступове погіршення стану зелених насаджень міста, яке до 2023 р. набуло критичного характеру.

Як свідчить проведений аналіз просторової локалізації зелених зон, більшість насаджень зосереджені в центральній частині Рівного, тоді як густозаселені райони залишаються малозабезпеченими доступними рекреаційними просторами (рис. 2). У районах новобудов нерідко ігноруються норми озеленення, що підсилює ефект «міських теплових островів» і знижує адаптивність міста до змін клімату [6].

Територія річки Устя, озера Басів Кут і їхньої прибережної смуги потребують окремої уваги. Внаслідок забруднення й через хаотичну забудову вони втратили та продовжують втрачати значну частину екологічного та рекреаційного потенціалу. Водночас саме ця зона згідно Концепції має стати основою для створення центрального блакитно-зеленого коридору громади [6].

Вивчення стану рослинності озера Басів Кут і прилеглої до нього території засвідчило важливу фітосозологічну роль цих ділянок міста, де в складі рослинних угруповань присутні ряд раритетних видів флори, водночас рослинність помітно синантропізована, зокрема й за участю адвентивних рослин, що є проявом її трансформації в умовах урбанізованого середовища [7].

Рис. 2. Схема існуючих зелених насаджень (за [6])

Наявність якісних зелених просторів, які спроможні виконувати необхідні функції, має не лише екологічне, а й соціальне значення: вони позитивно впливають на ментальне та фізичне здоров'я населення, сприяють соціальній інтеграції та згуртованості громади,

забезпечують умови для відпочинку, спорту й громадських ініціатив. Таким чином, розвиток блакитно-зеленої інфраструктури у Рівному є одним із ключових напрямів забезпечення екологічної стійкості та підвищення якості середовища проживання.

Зелені насадження м. Рівного є основою формування сприятливого міського середовища та чинником, що безпосередньо впливає на якість життя населення. Вони виконують багатофункціональну роль: очищують атмосферне повітря від забруднюючих речовин, акумулюють пил і токсини, знижують рівень шумового навантаження, регулюють мікроклімат і зменшують ефект «міських теплових островів». Крім того, зелені території сприяють пом'якшенню несприятливих вітрових явищ і створюють комфортні умови для проживання в умовах щільної забудови.

Важливо підкреслити й соціальний аспект. Доступність зелених зон позитивно впливає на психологічний стан жителів міста, зменшує рівень стресу, сприяє кращій концентрації уваги та зміцненню здоров'я. Зелені простори є місцем для відпочинку, занять спортом, культурних подій і спілкування, що підвищує рівень соціальної взаємодії та згуртованості громади. Особливої цінності вони набувають для вразливих груп населення – дітей, людей похилого віку, осіб із інвалідністю, ветеранів війни, вагітних жінок і соціально незахищених верств.

У контексті глобальних викликів – урбанізації, змін клімату, деградації екосистем – роль зелених насаджень значно зростає. Вони стають одним із ключових інструментів адаптації до кліматичних змін, оскільки знижують вуглецевий слід міста, зберігають біорізноманіття та підтримують природні екосистеми в межах урбанізованого простору. Системний розвиток міської зеленої інфраструктури дозволяє не лише покращити екологічну ситуацію, а й створює нові можливості для сталого розвитку громади.

Станом на 2021 р. за даними Н. В. Денисюк [1] озеленені території м. Рівного займали площу 414,2 га, а забезпеченість жителів зеленими насадженнями загального користування становила лише 12,1 м²/особу, що значно менше від рекомендованих ВООЗ. У складі зелених насаджень автором було ідентифіковано 177 видів деревно-чагарникових рослин. Серед них два види (*Taxus baccata* та *Larix polonica*) включені до Червоної книги України (2021 р.).

За нашими дослідженнями в межах зелених зон території міста спонтанно зростає ще 3 види трав'янистих рослин із Червоної книги:

коручка чемерникоподібна */Epipactis helleborine/* та пальчатокорінник (зозульки) м'ясочервоний */Dactylorhiza incarnata/* із родини Зозулинцеві */Orchidaceae/*, цибуля ведмежа */Allium ursinum/* із родини Цибулеві */Alliaceae/*. Окремі червонокнижні види культивуються як декоративні на присадибних ділянках і клумбах (наприклад, підсніжник білосніжний */Galanthus nivalis/* та білоцвіт весняний */Leucojum vernalis/* із родини Амарилісові */Amaryllidaceae/*). Також на території міста зустрічається більше десятка видів рослин, які підлягають регіональній охороні в Рівненській області.

Останнім часом міська влада почала приділяти більше уваги питанням озеленення та пропонувати низку програм, спрямованих на розширення площі зелених насаджень, впровадження сучасних методів догляду та утримання міських зелених територій, а також на розвиток рекреаційних можливостей існуючих зелених зон. Особливий акцент звертається на збільшення видового біорізноманіття та створення комфортного середовища для населення. Важливо, щоб задекларовані заходи не залишилися лише на рівні стратегічних документів, а були реалізовані на практиці, забезпечуючи реальний екологічний та соціальний ефект.

У травні-серпні 2024 р. у південно-східній частині м. Рівного безпосередньо в межах урбанізованої зони, що оточена автомагістраллю й міською забудовою, проведено обстеження ділянки для оцінки наявного тут видового біорізноманіття. За результатами проведених досліджень здійснено інвентаризацію природної та культивованої флори, визначено видове різноманіття та оцінено екологічний стан території.

Нами на цій території виявлено спонтанне зростання та культивування понад 320 видів судинних рослин із 144 родів і 76 родин. Окрім того, чимало видів трав'янистих рослин штучно вирощується у відкритому ґрунті на колекційній ділянці та клумбах [8].

Із виявленого переліку видів 166 (51,9% усього видового складу) є представниками аборигенної флори Рівненської області, 154 види (48,1%) представляють адвентивну фракцію флори або є культивованими інтродуцентами. В систематичному відношенні переважають покритонасінні, що нараховують 303 види (94,7% усього видового складу), 15 видів належать до хвойних, 2 види представляють спорові судинні рослини [8].

У межах досліджуваної території у видовому складі флори порівняно значну частку складають дерев'яністі рослини, що

представлені 118 видами із 77 родів і 34 родин, із яких 34 види належить до природної флори та 84 види є інтродукованими.

Також тут, під час попередніх обстежень, було виявлено 3 генеративні особини виду із «Червоної книги України» (2021 р.) – коручки чемерникоподібної, для якого наявні відповідні умови для існування. На клумбах вирощується та успішно відтворюється ще один червонокнижний вид – підсніжник білосніжний (табл. 1).

Таблиця 1
Види флори, що занесені до «Червоної книги України» (2021 р.)

№ з/п	Назва виду та родини	Категорія раритетності за «Червоною книгою»	Категорія раритетності для території Рівненської області	Поширення та умови зростання на території Рівненської області
1	Коручка чемерниково-подібна <i>/Epipactis helleborine/</i>	неоцінений	потенційно вразливий	розсіяно поширений на всій території області, менш часто в її північній частині, зустрічається в листяних і мішаних лісах, у чагарникових заростях, узліссях, іноді в парках
2	Підсніжник білосніжний, <i>/Galanthus nivalis/</i>	неоцінений	потенційно вразливий	розсіяно поширений переважно в лісостеповій частині території області, зустрічається в листяних і мішаних лісах, вирощується на присадибних ділянках

Окрім того, на досліджуваній території зростають або культивуються із самостійним відтворенням ряд видів, які підлягають регіональній охороні на території Рівненської області (2018 р.): страусове перо звичайне */Matteuccia struthiopteris/* із родини Оноклеєві */Onocleaceae/*, таволга середня */Spiraea media/* та таволжник лісовий або звичайний */Aruncus sylvestris/* із родини Розові */Rosaceae/*, аденольон багаторічний */Adenolinum perenne/* із родини Льонові */Linaceae/*, лещиця волотиста */Gypsophila paniculata/* із родини Гвоздичні */Caryophyllaceae/*, оман високий */Inula helenium/* і відкасник звичайний */Carlina vulgaris/* із родини Айстрові */Asteraceae/* (табл. 2).

Із перерахованих видів таволга середня та таволжник лісовий або звичайний вирощуються на клумбах, решта видів тут самостійно

зростають і успішно відтворюються. Більшість цих видів за соцологічним статусом є рідкісними або дуже рідкісними й доволі обмежено поширені на території Рівненщини.

Таблиця 2

Види флори, що підлягають регіональній охороні на території
Рівненської області (2018 р.)

№ з/п	Назва виду та родини	Категорія раритетності для території Рівненської області	Поширення та умови зростання на території Рівненської області
1	Страусове перо звичайне <i>/Matteuccia struthiopteris/</i>	малопоширений	обмежено поширений у поліській частині області, зростає у сирих лісах, узліссях, заплавах річок
2	Таволга середня <i>/Spiraea media/</i>	дуже рідкісний	досить обмежено поширений у межах Житомирського Полісся, зростає у рідколіссі, на виходах кристалічних порід, культивується на присадибних ділянках і в зелених зонах населених пунктів
3	Таволжник лісовий або звичайний <i>/Aruncus sylvestris (A. vulgaris)/</i>	дуже рідкісний	досить обмежено поширений у межах Малого Полісся, зростає у рідколіссі, на узліссях, культивується на присадибних ділянках
4	Аденольон багаторічний <i>/Adenolinum perenne/</i>	дуже рідкісний	досить обмежено поширений у межах лісостепової частини області, зростає на сухих і остепнених луках
5	Лециця волотиста <i>/Gypsophila paniculate/</i>	рідкісний	обмежено поширений на всій території області, зростає на сухих і остепнених луках, на узліссях, на відкритих піщаних ектопах
6	Оман високий <i>/Inula helenium/</i>	потенційно вразливий	розсіяно поширений на всій території області, переважно в її лісостеповій частині, зростає на узліссях, в чагарникових заростях, на заплавах луках, на узбіччі доріг, культивується на присадибних ділянках

продовження табл. 2

7	Відкаслик звичайний <i>/Carlina vulgaris/</i>	рідкісний	обмежено поширений на всій території області, частіше в її лісостеповій частині, зростає на сухих і середньозволожених луках, на узліссях
---	---	-----------	---

Отримані результати стали базою для підготовки наукового обґрунтування з метою створення на цій території природно-заповідного об'єкта. На підставі зібраних матеріалів було підготовлено наукове обґрунтування [8], що стало основою для подальшого прийняття управлінських рішень.

У результаті та з огляду на критичну потребу в збереженні й відновленні міських екосистем 20 вересня 2024 р. рішенням Рівненської обласної ради в межах обстеженої території було створено дендрологічний парк місцевого значення «Натуралістичний сад нової хвилі» на території комунального закладу «Центр національно-патріотичного виховання та позашкільної освіти» Рівненської обласної ради (рис. 3). Орієнтовна площа парку становить 7,6927 га [9].

Створення такого об'єкта має важливе значення для збагачення біорізноманіття, формування рекреаційного простору та впровадження сучасних підходів до розвитку зеленої інфраструктури міста. Водночас офіційний статус дендропарку надає додаткові гарантії збереження цієї території, оскільки унеможливорює її подальшу хаотичну забудову та сприяє довгостроковому правовому захисту.

Рис. 3. Ситуаційна схема розміщення дендрологічного парку місцевого значення «Натуралістичний сад нової хвилі»

У 2025 р. було підготовлене наукове обґрунтування на створення в межах міста на південь від озера Басів Кут гідрологічного заказника місцевого значення «Рівненські плавні», що має охопити охороною р. Устя та її заплаву в цій частині міської території.

Подальший прогрес у сфері міського зеленого будівництва потребує комплексного підходу, який би інтегрував екологічні, соціальні та економічні аспекти. Це включає регулярний моніторинг стану зелених насаджень, застосування сучасних методів управління, залучення громадськості до планування й догляду за зеленими зонами, а також інтеграцію екологічних принципів у стратегію просторового розвитку міста. Важливо, щоб програми озеленення не залишалися лише у формі декларацій, а реалізовувалися на практиці, забезпечуючи відчутний екологічний та соціальний ефект.

Висновки. Таким чином, розвиток зеленої інфраструктури в м. Рівному є стратегічним завданням, що ставить за мету не лише благоустрій території, а й формування здорового, безпечного й привабливого для життя середовища. Завдяки послідовній реалізації програм озеленення та збереження природних ресурсів Рівне має всі шанси закріпити статус екологічно відповідального міста, орієнтованого на поступальний розвиток, високу якість життя та гармонійне співіснування людини з природою.

1. Денисюк Н. В. Середовищевірна ефективність зелених насаджень загального користування міста Рівне : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.16 / Рівненський державний гуманітарний університет, Інститут екології Карпат НАН України. Львів, 2021. 20 с. 2. Коваленко А. А. Функції зелених насаджень міста. *Містобудування та територіальне планування*. 2014. Вип. 53. С. 204–208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2014_53_26 (дата звернення: 01.06.2025). 3. Максименко Н. В. та ін. Моніторинг стану зелених насаджень Шевченківського району м. Харків (на прикладі гіркогокаштану (*Aesculus hippocastanum* L.). *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2021. Вип. 36. С. 56–71. 4. Хоменко Л. М. та ін. Вуглецевий нейтралітет України до 2050 року. *Вісник СумДУ. Сер. Економіка*. 2022. № 4. С. 152–158. 5. ДБН Б.2.2-5:2011. Благоустрій територій. Київ : Мінрегіонбуд України, 2012. 28 с. 6. Рішення (Концепція) Рівненської міської ради від 06.07.2023 р. № 26258/3559 «Про благоустрій/концепцію благоустрою територій ...». Офіційний сайт Рівненської міської ради. URL: <https://rivnerada.gov.ua/publicservicesapi/api/search-document/load-senate-document/26258/0/3559/06-07-2023> (дата звернення: 01.09.2025). 7. Володимирець В. О. та ін. Сучасний стан рослинного покриву озера Басів

Кут і прилеглої території та його синдинаміка (м. Рівне). *Вісник НУВГП. Сільськогосподарські науки*. 2023. Вип. 1(101). С. 18–32. **8.** Володимирець В. О. Наукове обґрунтування на створення дендропарку «Центру національно-патріотичного виховання та позашкільної освіти» Рівненської обласної ради місцевого значення. Рівне : НУВГП, 2024. 54 с. **9.** Про створення дендрологічного парку місцевого значення «Натуралістичний сад нової хвилі» на території комунального закладу «Центр національно-патріотичного виховання та позашкільної освіти» Рівненської обласної ради : рішення Рівненської обласної ради від 20 вересня 2024 року № 1010. *Заповідні об'єкти Рівненщини*. URL: <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-8-sklikannya/1010-pro-stvorenniya-dendrologichnogo-parku-miscevogo-znachen-1727357870> (дата звернення: 01.09.2025).

REFERENCES:

1. Denysiuk N. V. Seredovyshchetvirna efektyvnist zelenykh nasadzen zahalnoho korystuvannya mista Rivne : avtoref. dys. ... kand. biol. nauk : 03.00.16 / Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet, Instytut ekolohii Karpat NAN Ukrainy. Lviv, 2021. 20 s.
2. Kovalenko A. A. Funktsii zelenykh nasadzen mista. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. 2014. Vyp. 53. S. 204–208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2014_53_26 (data zvernennia: 01.06.2025).
3. Maksymenko N. V. ta in. Monitorynh stanu zelenykh nasadzen Shevchenkivskoho raionu m. Kharkiv (na prykladi hirkokashtanu (*Aesculus hippocastanum* L.). *Liudyna ta dovkillia. Problemy neoekolohii*. 2021. Vyp. 36. S. 56–71.
4. Khomenko L. M. ta in. Vuhletsevyi neitralitet Ukrainy do 2050 roku. *Visnyk SumDU. Ser. Ekonomika*. 2022. № 4. S. 152–158.
5. DBN B.2.2-5:2011. Blahoustrii terytorii. Kyiv : Minrehionbud Ukrainy, 2012. 28 s.
6. Rishennia (Kontseptsiiia) Rivnenskoï miskoi rady vid 06.07.2023 r. № 26258/3559 «Pro blahoustrii/kontseptsiiu blahoustroiu terytorii ...». Ofitsiinyi sait Rivnenskoï miskoi rady. URL: <https://rivnerada.gov.ua/publicservicesapi/api/search-document/load-senate-document/26258/0/3559/06-07-2023> (data zvernennia: 01.09.2025).
7. Volodymyrets V. O. ta in. Suchasnyi stan roslynnoho pokryvu ozera Basiv Kut i prylehloi terytorii ta yoho syndynamika (m. Rivne). *Visnyk NUVHP. Silskohospodarski nauky*. 2023. Vyp. 1(101). S. 18–32.
8. Volodymyrets V. O. Naukove obgruntuvannia na stvorennia dendroparku «Tsentr natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ta pozashkilnoi osvity» Rivnenskoï oblasnoï rady mistsevoho znachennia. Rivne : NUVHP, 2024. 54 s.
9. Pro stvorennia dendrolohichnoho parku mistsevoho znachennia «Naturalistychnyi sad novoi khvyli» na terytorii komunalnoho zakladu «Tsentr natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ta pozashkilnoi osvity» Rivnenskoï oblasnoï rady : rishennia Rivnenskoï oblasnoï rady vid 20 veresnia 2024 roku

№ 1010. *Zapovidni obiekty Rivnenshchyny*. URL: <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-8-sklikannya/1010-pro-stvorenniya-dendrologichnogo-parku-miscevogo-znachen-1727357870> (data zvernennia: 01.09.2025).

Pryshchepa A. M., Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Volodymyrets V. O., Candidate of Biological Sciences (Ph.D.), Associate Professor, Samchuk V. M., Post-graduate Student (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

ROLE OF GREEN SPACES IN PRESERVING THE ECOLOGICAL BALANCE OF THE URBAN ENVIRONMENT (CASE STUDY OF THE CITY OF RIVNE)

The role of green spaces in maintaining the ecological balance of the urban environment is studied using the example of the city of Rivne. It is emphasized that the rapid pace of urbanization, dense development and reduction in the area of green areas lead to a deterioration of the microclimate, an increase in the level of air pollution, the formation of "urban heat islands" and the loss of the recreational potential of territories. It is noted that in modern conditions, green spaces perform a multifunctional role: they purify the air, accumulate dust and toxic substances, reduce noise pollution, regulate temperature and humidity, contribute to increasing biodiversity and create comfortable living conditions for the population. The social aspect is also important: the presence of high-quality green spaces has a positive effect on the psycho-emotional state of residents, increases the level of social integration and community cohesion, provides opportunities for recreation, sports, cultural and public initiatives. Special attention is paid to the implementation of the concept of "blue-green corridors" in Rivne, which combines environmental, social and spatial aspects of urban development. An important step in preserving biodiversity was the creation of a dendrological park of local importance "Naturalistic Garden of the New Wave", where more than 300 species of flora have been recorded, including those listed in the "Red Book of Ukraine". It was concluded that the effective development of green infrastructure requires an integrated approach that integrates environmental, economic and social aspects, as well as public involvement in planning and management. This will ensure the formation of a balanced and safe

urban environment, improving the quality of life of residents and sustainable development of the community.

***Keywords:* green spaces; urbanization; ecological balance; landscaping; dendrological park; biodiversity.**